

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de derinleşen ekonomik krizin toplumsal yaşam üzerindeki etkilerinin; yoksulluk, gelir dağılımı, çalışma yaşamı, kadınlar, çocuklar, gençler, emekliler, eğitim, sağlık ve sosyal refah alanlarında ortaya çıkardığı sonuçların bütün boyutlarıyla araştırılması, yapısal nedenlerinin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 21.07.2026

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye, son yıllarda yalnızca ekonomik göstergelerde yaşanan olumsuzluklarla değil, bu olumsuzlukların toplumun tüm kesimlerinin yaşam koşulları üzerinde yarattığı ağır sonuçlarla karşı karşıyadır. Yaşanan ekonomik kriz, yurttaşların temel ihtiyaçlarını karşılayabilmekten uzak, sosyal eşitsizlikleri derinleştiren ve toplumsal refahı ciddi biçimde etkileyen çok boyutlu bir toplumsal sorun hâline gelmiştir.

Ekonomik kriz; mutfakta eksilen bir öğün, ödenemeyen kira, ertelenen sağlık hizmeti, eğitimi yarıda bırakmak zorunda kalan çocuk, iş bulamayan genç, geçinemeyen emekli ve ekonomik bağımlılık nedeniyle şiddet gördüğü yaşamı terk edemeyen kadın olarak milyonlarca yurttaşın gündelik hayatında somut biçimde hissedilmektedir.

Türkiye ekonomisinde son yıllarda yüksek enflasyon, hayat pahalılığı, gelir dağılımındaki adaletsizlik, satın alma gücünde azalma ve barınma maliyetlerindeki artış önemli ekonomik kırılganlıklar yaratmıştır. Ekonomik göstergelere ilişkin farklı kurumlar tarafından açıklanan veriler de toplumun karşı karşıya bulunduğu tabloyu ortaya koymaktadır. Enflasyon hesaplamalarında TÜİK ile ENAG arasında önemli farklılıklar bulunurken; çeşitli kurumlar tarafından kamuoyuna deklare edilen açlık ve yoksulluk sınırı araştırmaları milyonlarca ücretlinin gelirin temel yaşam maliyetlerinin gerisinde kaldığını göstermektedir.

Kamuoyuna açıklanan çeşitli verilere göre Haziran 2026 için, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 35.759 TL, yoksulluk sınırı ise 116.478 TL olarak hesaplanmış olduğu görülmüştür. Yine bekâr bir çalışanın yaşayabilmesi için gerekli aylık gelir 46.248 TL olarak belirlenmiştir. Buna karşılık en düşük emekli aylığının bu tutarların oldukça altında kalması, milyonlarca emeklinin

temel ihtiyaçlarını karşılamakta glk yaşadığını göstermekte; ülkedeki ekonomik eşitsizlik ve belirsizliğin ifadesi olmaktadır.

Ekonomik kriz toplumun bütün kesimlerini aynı ölçüde etkilememektedir. Kadınlar ekonomik bağımlılık nedeniyle şiddet karşısında daha kırılgan hle gelirken; çocuklar eēitimden koparak işileştirilmekte, gençler işsizlik ve umutsuzluk nedeniyle geleceklerini yurt dışında aramakta, emekliler ise artan saēlık ve barınma giderlerini karşılamakta zorlanmaktadır. Deprem bölgesinde yaşayan yurttaşlar ise ekonomik kayıpların yanı sıra sosyal ve psikolojik sorunlarla da uzun süredir mücadele etmektedir.

Elbette ki, yoksulluk yalnızca gelir kaybı anlamına gelmemektedir. Kültürel yaşama katılımın azalması, eēitim fırsatlarının sınırlanması, saēlık hizmetlerine erişimin güçleşmesi ve sosyal dışlanmanın artması ekonomik krizin doērudan sonuçları arasında yer almaktadır. Kitap alamayan ērenci, sinemaya gidemeyen ocuk, tatil yapamayan aile, ilacını ertelemek zorunda kalan emekli ve güvenli yaşam kuramayan kadınlar ekonomik krizin farklı yüzlerini oluşturmaktadır.

Sürdürülebilir ekonomik refahın temel koşulu yüksek katma deēerli üretimdir. Sanayi, tarım, teknoloji ve bilimsel üretim güçlendirilmesinin, istihdamı artırdığı ihracatı geliřtirdiēi ve dolayısıyla dışa bağımlılığı azalttığı temel ekonomik bir gerçektir. Türkiye ise, önemli sanayi üretim kapasitesine sahip olmakla birlikte bu kapasitenin doēru yönetim mekanizmaları ile deēerlendirilmemesi nedeniyle dışa bağımlı ve üretmeyen ülke konumunda kalmaktadır.

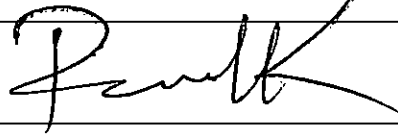
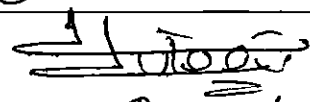
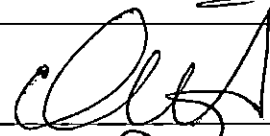
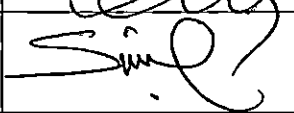
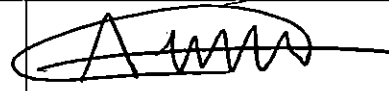
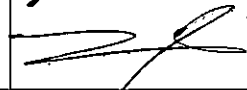
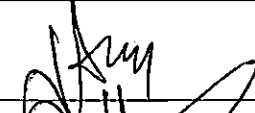
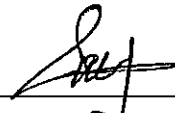
Tarım sektörü de ekonomik krizin en fazla hissedildiēi alanlardan biridir. Maliyetlerdeki artış, mazot ve gübre fiyatları, sulama sorunları, küçük aile işletmelerinin ekonomik baskılar altında kalması, iklim deēiřikliēinin etkileri ve kırsal nüfusun yaşlanması tarımsal retilimi olumsuz etkilemektedir. Tarımsal retimde yaşanan gerileme ise gıda fiyatlarının yükselmesine, gıda gvenliēi ve hatta gıda krizi risklerinin artmasına neden olmaktadır. Bu durumun acı neticesi ise özellikle dar gelirli yurttaşların beslenme hakkının zedelenmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Yine enerji, ara mallar ve çeşitli sanayi girdilerindeki dışa bağımlılık; döviz kurlarındaki öngörülemezlik de üretim maliyetlerine doērudan yansımaktadır. Bunun neticesi ise enerji, ulaştırma, sanayi ve tarım başta olmak üzere hemen her sektörde fiyat artışları şeklinde yaşamımızda tezahür etmektedir. Dolayısıyla ekonomik kırılganlıēın temelinde sadece kısa vadeli mali dalgalanmalar deēil; üretim yapısı, verimlilik, dış ticaret dengesi, gelir daēılımı ve işgücü piyasasına ilişkin yapısal sorunlar oluşmaktadır.

Artan yoksulluēın; çocukların gelişimi, eēitim hakkı, saēlık hizmetlerine erişim, kadınların yaşam koşulları, çalışma hayatı, emeklilerin çözümsüz bırakılan sorunları, gençlerin iřsizliēi, toplumsal huzur ve demokratik katılım üzerinde kalıcı etkiler yaratması kaçınılmazdır. Bu etkilerin kapsamlı bilgiler, bilimsel veriler ve sosyolojik deēiřimler ışığında bütüncül biçimde incelenmesi; ekonomik krizin toplumsal sonuçlarının ortaya konulması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi kamu yararı açısından zorunludur.

İzah etmiş olduēum nedenlerle, Türkiye'de yaşanan ekonomik krizin toplumun farklı kesimleri üzerindeki sosyal, ekonomik ve psikolojik etkilerinin; gelir daēılımı, yoksulluk, ocuk yoksulluēu, kadınların ekonomik kırılganlıēı, genç iřsizliēi, emeklilerin yaşam koşulları, eēitim ve saēlık hizmetlerine erişim, tarım ve üretim politikaları ile sosyal devlet uygulamaları bakımından bütün yönleriyle araştırılması; ilgili kamu kurumları, niversiteler, meslek örgütleri

ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekli görülmektedir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BITLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	